

บันทึก

เรื่อง การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน (กรณีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มอบอำนาจให้รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ สร. ๐๒๐๓/๑๐๑๑๗ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ความว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รายงานว่าได้มีคำสั่ง ที่ ๔๗๒/๒๕๑๗ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๑๗ มอบอำนาจให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งการเกี่ยวกับให้ข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปศึกษาฝึกอบรมและดูงาน ณ ต่างประเทศ หรือลาไปต่างประเทศด้วยเหตุอื่น ตามระเบียบว่าด้วยการใช้ข้าราชการไปศึกษาฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๒ และตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๐๐ เรื่องระเบียบการลาของข้าราชการพลเรือนและข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๗ เรื่องระเบียบการลาของข้าราชการพลเรือนและข้าราชการฝ่ายตุลาการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๗ แต่เนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีเรื่องการอนุมัติให้ข้าราชการไปต่างประเทศเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงใคร่จะออกคำสั่งมอบอำนาจการพิจารณาอนุญาตเกี่ยวกับการให้ข้าราชการไปและลาไปต่างประเทศ ให้รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน แต่ยังมีข้อสงสัยว่าจะกระทำได้หรือไม่ จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาดังกล่าวนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) พิจารณาปัญหาที่หารือมานี้ ประกอบกับได้ฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพิ่มเติมแล้วเห็นว่า การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๔๗๒/๒๕๑๗ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๑๗ มอบอำนาจให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้พิจารณาอนุญาตเกี่ยวกับการให้ข้าราชการในสังกัดไปและลาไปต่างประเทศ โดยอาศัย อำนาจตามข้อ ๓๘^๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๔ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน

^๑ ข้อ ๓๘ ในกรณีที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงหลายคน ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๑๕ นั้น เป็นการปฏิบัติตามอำนาจที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอยู่ตามกฎหมาย ซึ่งเป็นการปฏิบัติในกรณีปกติของการบริหารราชการในแต่ละกระทรวง จึงมีปัญหาค่าที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่าในกรณีที่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ผู้ได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาแล้ว จะมอบอำนาจดังกล่าวให้รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนอีกต่อหนึ่ง เช่นนี้ จะกระทำได้หรือไม่

เรื่องการมอบอำนาจของปลัดกระทรวงให้แก่รองปลัดกระทรวงปฏิบัติราชการแทนนี้ได้มีข้อ ๔๐^๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่ปลัดกระทรวงจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ปลัดกระทรวงจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองปลัดกระทรวงปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงก็ได้” ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่า ในกรณีที่ปลัดกระทรวง

คนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็ได้ แต่ถ้าจะมอบให้ปลัดกระทรวง อธิบดี หรือผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๒ ข้อ ๔๐ ในกรณีที่มอบปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง หรือมีทั้งรองปลัดกระทรวงและผู้ช่วยปลัดกระทรวง ปลัดกระทรวงจะมอบหมายให้รองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวงปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงก็ได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองปลัดกระทรวงเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองปลัดกระทรวงหลายคน ให้นายกรัฐมนตรี สำหรับสำนักนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแต่งตั้งรองปลัดกระทรวงคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง รองปลัดกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้นายกรัฐมนตรีสำหรับสำนักนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า เป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ปลัดกระทรวงจะแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่ปลัดกระทรวงจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ปลัดกระทรวงจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองปลัดกระทรวงปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงก็ได้ แต่ถ้าจะมอบให้อธิบดีในสังกัด หรือผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวง ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีและให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของ คณะรัฐมนตรีในเรื่องใดแล้ว และถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง หรือมติของ คณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น เช่นนี้ ปลัดกระทรวงจะ มอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองปลัดกระทรวงปฏิบัติราชการแทนก็ย่อมทำได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่าปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ย่อมมอบอำนาจซึ่งตนมีอยู่ตามคำสั่งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๔๗๒/๒๕๑๗ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๑๗ โดยทำเป็นหนังสือให้รองปลัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์เป็นผู้พิจารณาอนุญาตเกี่ยวกับการให้ข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไป และลาไปต่างประเทศ ในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้โดย อาศัยอำนาจตามข้อ ๔๐ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕

(นายสมภพ โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๑๘